

Noteren kan je (aan)leren

Middagssessie 20/04/2023

Jouw studenten

- Noteren jouw **studenten**?
 - Denk ook aan andere contexten dan de les, vb. bij feedbackgesprekken, stageplekken,...
- **Waarom** wel/niet, volgens jou?
- Zijn er zaken die jij als **docent** doet om je studenten te laten noteren?

Opbouw sessie

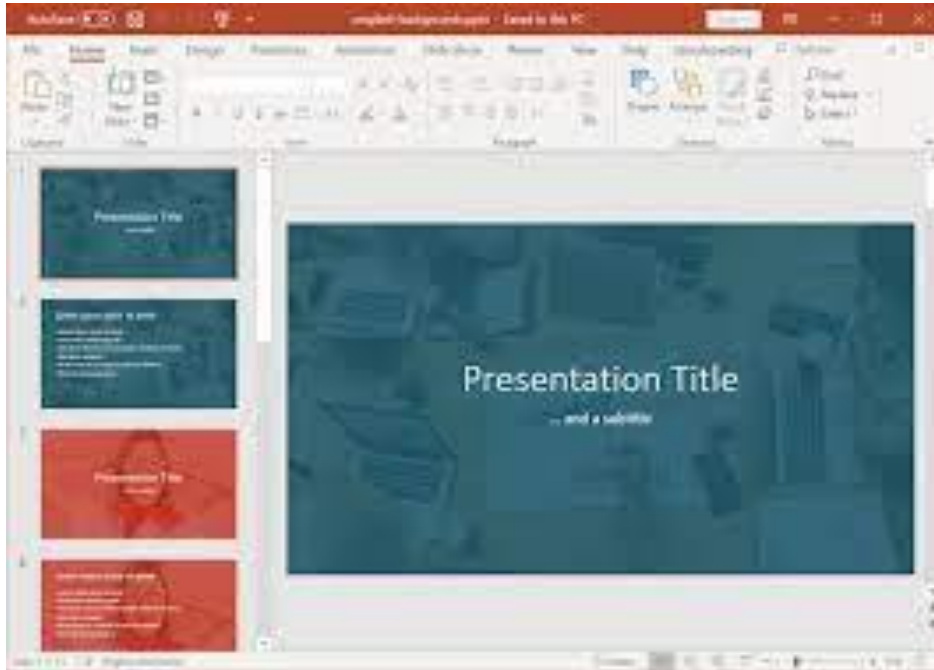
- **Deel 1: Waarom noteren studenten (niet)?**
- Deel 2: Wat kan jij doen als docent/studiebegeleider?

Onderwijs vroeger

- Noteren = noodzakelijk
- Soms geen handboek
- Soms veel te dikke handboeken, wat is de essentie?
- Dus hoorcollege volgen = luisteren + noteren → verwerken

Onderwijs nu: PowerPoint

- De PPT geeft de grote structuur aan = docent neemt verwerkingsproces deels over.
- Studenten denken dat alles al in de PPT staat.

→ Waarom nog noteren?

Onderzoek over noteren

Hoe meer er al opgeschreven is (PPT, Canvas, syllabus,...) , hoe minder studenten geneigd zijn om zelf notities te nemen.

Onderwijs nu: ook het SO verandert

11/10/2022 3:25:00

‘Dat voorgekauwde invullen moet eruit. De les is een creatief proces’

Krant > Binnenland De kwaliteit van de handboeken en onlineleermiddelen in het Vlaamse onderwijs moet beter. Een alliantie van uitgeverije...

10/06/2021 3:25:00

Weyts neemt invulboeken Vlaams onderwijs in het vizier

Krant > Binnenland Een alliantie van experts moet de handboeken en digitale leermiddelen in het Vlaamse onderwijs kritisch onder de loep ne...

Onderwijs nu: nieuwe dragers

Nieuwe manieren van luisteren en verwerken.

< soms vanuit student belief:
ALLES is belangrijk

✓ Een foto nemen = noteren?

Ook taalniveau is een belangrijke factor

- Onderzoek: laagtaalvaardige studenten hebben het moeilijker om **goede notities** te nemen.
- Hun **werkgeheugen** is te veel belast
 - Volop bezig om de docent te begrijpen.
 - Moeilijk te bepalen wat relevant is.
 - Moeilijk gestructureerd te noteren.

Valkuilen van niet-noteerders

Studenten hebben het niet altijd door wanneer een docent afwijkt van de tekst. Ze **vertrouwen te veel** op de geschreven teksten.

Er zijn ook nog veel **andere voordelen** aan noteren:
concentratie, diepere verwerking, extern opslagsysteem, herhaling.

DOES NOTE-TAKING REALLY HELP?

Humans forget things easily, and the more time passes, the more we forget. According to Professor Walter Pauk at Cornell:

After 20 Minutes

After 1 Day

After 2 Days

After 75 Days

After 78 Days

Note-taking combats forgetfulness by providing a reference point for later: Only 10 percent of an audio lecture may last in memory, but students who take and review their notes can recall about 80 percent of a lecture.

Despite this benefit, only 66.5 percent of students take notes during class, according to a 2010 Chronicle survey.

Wie **niet noteert**, herinnert zich slechts **10%** van een hoorcollege.
Wie **noteert en herhaalt**, kan zich **80%** herinneren.

Gewoon eraan beginnen?

Simpel, toch?

“Neem een leeg blad papier, en schrijf maar op wat belangrijk is.”

Kwaliteit van notities

- Het probleem gaat dieper dan niet noteren!
- Veel studenten hebben weinig tot niets aan hun notities.
- Problemen
 - Letterlijke transcriptie.
 - Te weinig relevante informatie.
 - Onvoldoende structuur/verbanden.

Waar en wanneer leren studenten noteren?

Notitie nemen = dé vaardigheid van een hogeropgeleide?

↔ Weinig aandacht aan besteed, geen/amper leerlijnen

Voordelen van noteren met de hand.

Je noteert met de hand minder dan op de laptop.

- ➔ Je moet bewuster selecteren.
- ➔ Je onthoudt meer.

Je kan je beter concentreren.

- ➔ Je bent fysiek bezig met iets.
- ➔ Je activeert bepaalde delen van de hersenen die te maken hebben met nadenken en taal.
- ➔ Je blijft weg van afleidingen 😊

Nuance nodig in het debat “pen vs. laptop”

Ons standpunt: ook m.b.v. de laptop kan je goede notities maken, wel zijn er meer randvoorwaarden.

Soms heeft een computer de voorkeur:

- Vb. omwille van functiebeperking
- Handig om te delen, later terug te vinden, te doorzoeken,...
- Het werkleven werkt ook grotendeels met een tekstverwerker vs. pen & papier
😊
- Touchscreens maken het onderscheid tussen papier vs. scherm kleiner
- ...

Laptops verbieden in de aula? “Een laptop-etiquette zou al goed zijn”

Opbouw sessie

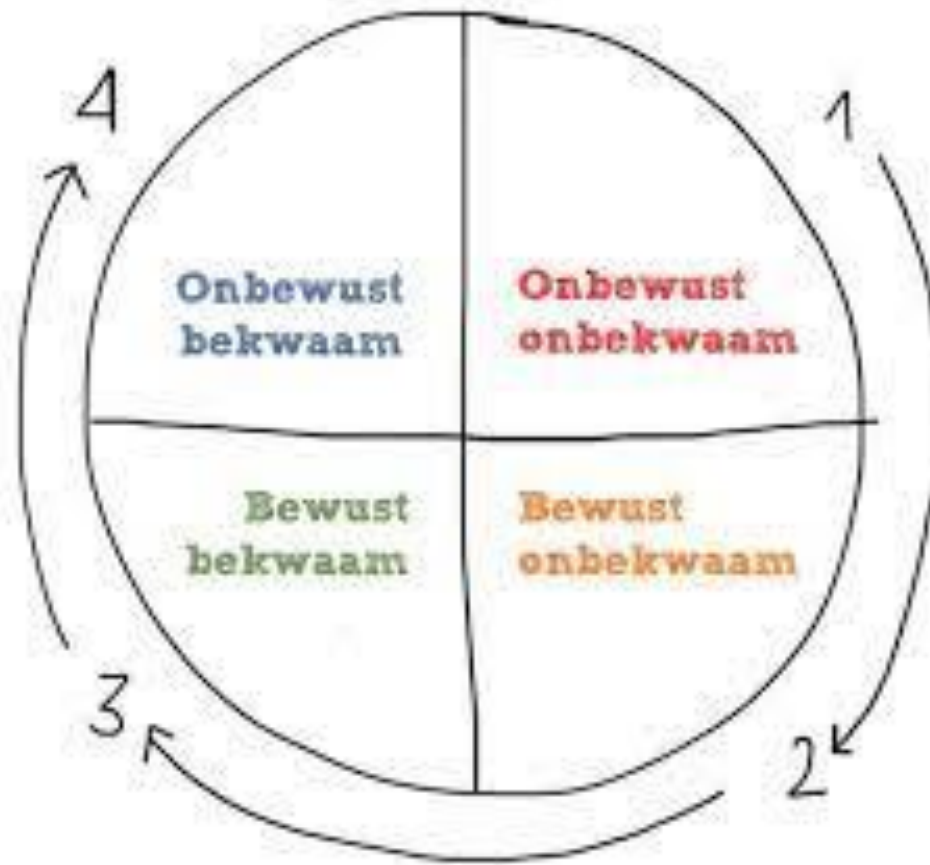
- Deel 1: Waarom noteren studenten (niet)?
- **Deel 2: Wat kan jij doen als docent/studiebegeleider?**

Leerproces student

Fasen

1. Overtuigd worden van de meerwaarde.
2. Gewoontevorming ('tout court' notitie nemen).
3. Bewust kiezen wat je noteert (*kwalitatief* nota nemen)

Leerproces student

Optie 1: heel expliciet ingaan op noteren

- Sommige opleidingen kiezen ervoor dit op te nemen in een olod rond **Nederlands/communicatie**.
 - Leren notuleren (vergaderingen) is een variant hierop.
- Soms sessies aangeboden door **studiebegeleiders**.

Zijn er tips die je mist?

8 TIPS VOOR GOEDE NOTITIES

In het hoger onderwijs wordt verwacht dat je als student goed oplet en luistert. In veel hoorcolleges is de interactie belangrijk en moet je vooral terugvallen op je luister- en noteervaardigheid. Door te noteren verwerk je de stof en blijf je alert. Deze tips kunnen je helpen.

Leervaardigheden 3/3/14

De werking van de hersenen

Weten hoe de hersenen werken → efficiënte studiemethode

4 stappen

1. Info absorberen
2. Opslaan in herinneringsgeheugen (KTG) (LTG)
3. Oplossen
4. Info ophalen

1. Absorberen

↳ in het zintuiglijke geheugen

↳ Flamagan: 20% onthouden na 1ste lezen
30% " " " 2de lezen
90% " " " combinatie zintuigen

↓

je absorbeert het meest door je zintuigen te combineren

2. KTG

- + beperkte opslagcapaciteit
- + " " tijd vb. telefoonnummers
- + verschillende verwerkingsnelheid

3. LTG

- + onbeperkte opslagruimte
- + opslaan → vergeten = OK
- + // bijhouding

4. Ophalen

Chaos ↔ (ord) ↳ makkelijk q te halen

↳ notities structureren
↳ mindmaps
↳ ordelijke noteren

Herhalen & structureren

P1

2. situeer je notities

3. leg verbanden

4. structureer je notities

5. noteer in je eigen woorden

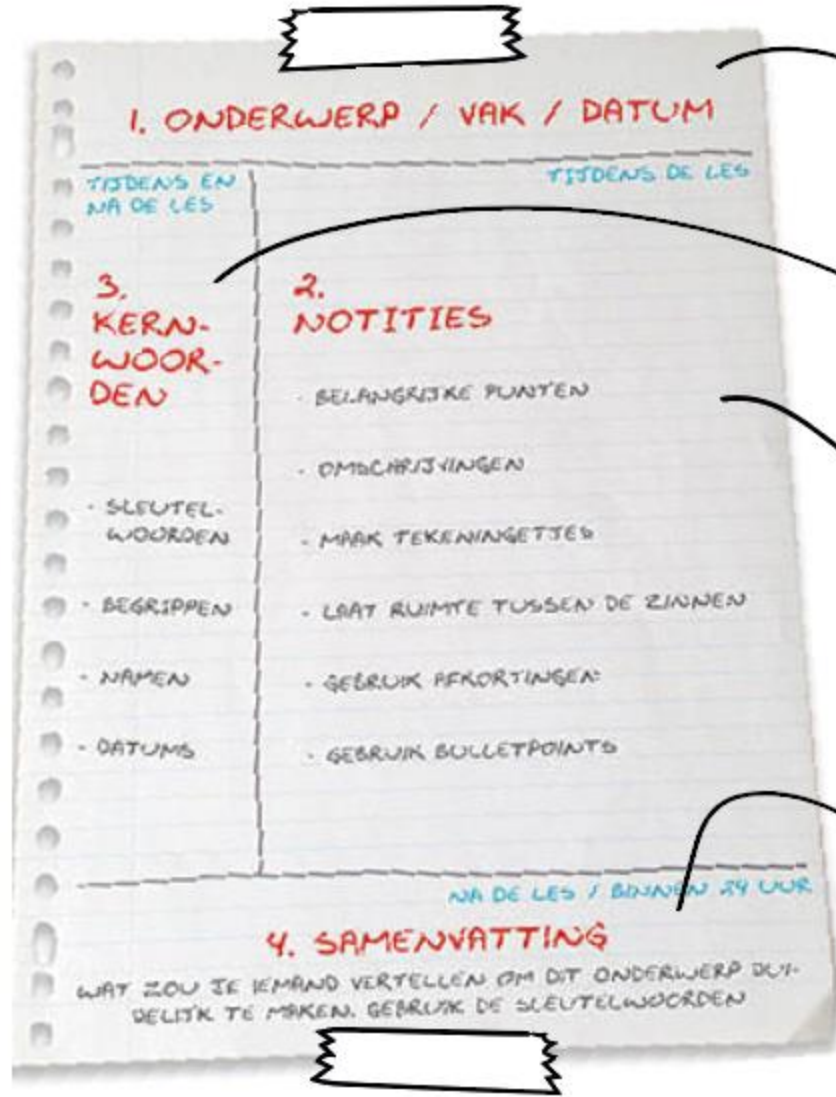
6. schrap fouten en laat witruimte als je iets te kort hebt

7. duid aan wat belangrijk is

8. werk op aparte bladen en nummer je notities

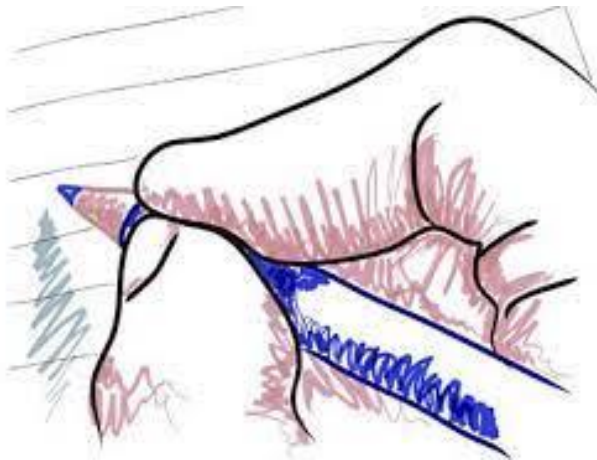
1. gebruik afkortingen en symbolen

Cornell-methode

Staar je niet blind op 1 methode

- **Dé juiste manier van noteren bestaat niet.** Als het maar werkt voor de student in kwestie.
- Wel belangrijk: 'kilometers maken' en een **systeem uitwerken** dat werkt.

Optie 2: ook jij als docent kan ondersteunen...

Tip 1: Weg met bomvolle PowerPoints!

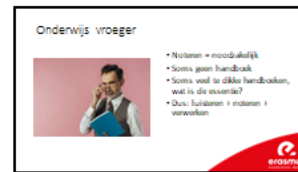
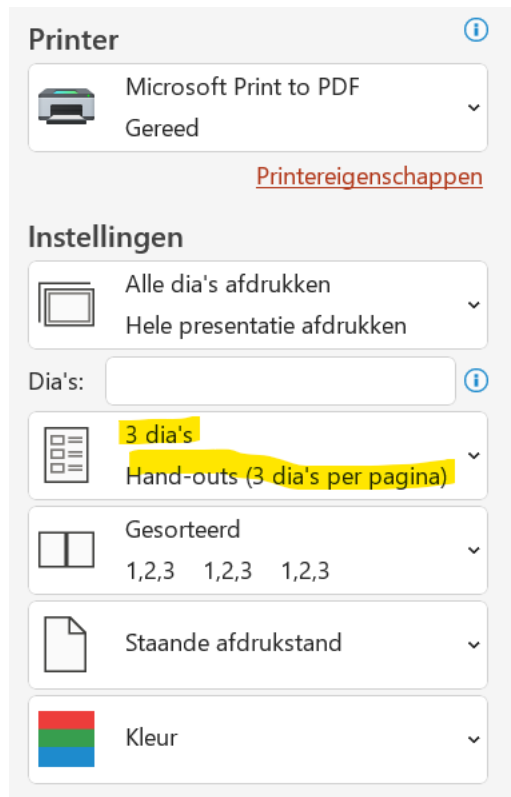
 Hoe meer er al opgeschreven is, hoe minder studenten noteren.

- Is PPT je enige studiemateriaal? Overweeg een lesversie en een studeerversie.
- Zorg voor een goed evenwicht beeld vs. tekst.
- Meer hierover in onze workshops over PowerPoint als presentatiemiddel.

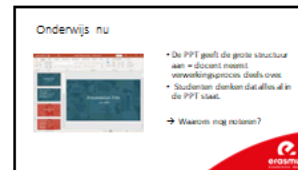
 9/5/23– 12-13 uur, [online](#)

Tip 1: Weg met bomvolle PowerPoints!

Tip: maak een pdf van de slides met 3 slides per pagina + noteerruimte.

4

5

6

Tip 2: Schrijf mee op het bord

- Zien schrijven doet schrijven.
 - Modeling: doe voor
- Schrijven vertraagt je lestempo.
 - Onderzoek Artevelde: 50% van de 1ste-jaarsstudenten zegt dat de les te snel gaat.

Tip 3: geef “cues”

Geef specifieke instructies.

“Noteer de titel van het nieuwe hoofdstuk in je notities.”

“Noteer dit voorbeeld, en laat ruimte open voor nog eentje als je je notities later doorneemt.”

“Goede vraag! Vul dit aan in je notities.”

Tip 3: geef “cues”

Benadruk de structuur en overgangsmomenten in je lessen.

“We gaan naar de
conclusie van deze les.”

“Een *voorbeeld* hiervan
is... .”

Duid sleutelwoorden in
je PPT aan in het *vet*.

Tip 3: geef “cues”

Benadruk de structuur en overgangsmomenten in je lessen.

“Noteer de titel van het nieuwe hoofdstuk in je notities.”

“Noteer dit voorbeeld, en laat ruimte open voor nog eentje als je je notities later doorneemt.”

“Goede vraag! Vul dit aan in je notities.”

Tip 4: Zet notities in je les in

Stel vragen waarbij studenten gebruik moeten maken van hun notities.

“Leg m.b.v. je notities het verband uit tussen...?”

“Kijk nog eens terug naar het voorbeeld dat ik gaf en bedenk nu zelf nog een extra toepassing.”

Tip 4: Zet notities in je les in

Everybody writes

Laat studenten bij vragen en discussies eerst *schriftelijk* reflecteren. Achteraf krijg je meer én betere participatie.

Door hen eerst te laten noteren onthouden studenten tot 2x zoveel van de discussie!

Tip 5: Laat studenten uitwisselen

Laat studenten in groepjes hun notities met elkaar vergelijken.

- Inhoudelijk/aanvullingen
- Stijl, methode, handige trucjes zoals afkortingen,...

Voorbeeld van aanpak

opdracht!

Ga in groepjes van 3 à 4 zitten

1. Vergelijk je notities
2. Vul aan waar je interessante dingen van andere studenten ziet.
3. Bespreek samen: wat vind je van wat/hoe de andere genoteerd heeft? Welke tips neem je mee?
4. (Klassikale bespreking)

Conclusie

- “Leer studenten om student te zijn”: laat het niet aan het toeval of/hoe ze noteren.
- Besteed met de hele opleiding aandacht aan een ‘notitie-stimulerende’ omgeving.
 - Leer de basis in een goed Nederlands/communicatie.
 - Benoem je verwachtingen en voorzie aandacht en toe tijd in je les.
 - Voorzie contexten waarin je met notities aan de slag gaat.
 - Musical: bij feedbackgesprekken neemt een buddy notities.
 - Kaai: FeedPulse – studenten sturen een samenvatting in van de mondelinge feedback die ze kregen.

Noteren kan je (aan)leren

Noteer in de chat 1 à 2 take-aways die je meeneemt na vandaag.

Welkom in onze andere workshops!

Helder studiemateriaal

Lesgeven ... is schrijven! Van syllabus tot instructies. In deze workshop krijg je hands-on tips mee over hoe heldere taal gebruikt en ga je ook zelf aan de slag met eigen materiaal. **12/6, 13-15.30 uur** (Bloemenhof) met Hilde Van Campenhout. Schrijf je [hier](#) in.

Check het [hier](#),
onderaan rechts.

Taalontwikkellend lesgeven

CLIL, Lesgeven in een vreemde taal als niet-taaldocent, **28 april** in de voormiddag. Inschrijven kan [via deze link](#).

Of kom naar een van de middagsessies:

[20/4 – Noteren kan je \(aan\)leren](#)

[2/5 – Heldere instructies bij taken](#)

[9/5 – PowerPoint als presenteerhulp](#)

Nog vragen?

Contacteer ons!

dorien.sauwens@ehb.be

sarah.van.bulck@ehb.be

